

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: March/April-2023**Political Science (Compulsory) Paper-III****POLC23: Indian Constitution (New Pattern 2022)****Day and Date: Thursday, 04/05/2023****Total Marks: 60****Time: 10.30 AM To 12.30 PM****Instructions:**

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 The Constitution of India currently has ----- Fundamental Duties.
a) 11 b) 32 c) 13 d) 15
- 2 The right to constitutional remedy is enshrined in Article ----- of the Indian Constitution.
a) 33 b) 30 c) 32 d) 34
- 3 In which section of the Indian Constitution the Directive Principles are given?
a) 36-51 b) 51-36 c) 37-51 d) 50-35
- 4 The Morley-Minto Amendment Act was passed by the British Parliament in
a) 1908 b) 1909 c) 1910 d) 1920
- 5 At present ----- Schedules are in the Constitution of India.
a) 15 b) 30 c) 12 d) 14
- 6 What is the term of Rajya Sabha members?
a) Five years b) Six years c) Four years d) none of these
- 7 How many Maximum Members are in the Lok Sabha
a) 250 b) 500 c) 552 d) none of these
- 8 ----- court has the right to Judicial review
a) High Court b) District Court c) Supreme Court d) Sessions Court
- 9 The real head of power in India is -----.
a) Prime Minister b) Governor c) Chief Minister d) President
- 10 In order to keep the judiciary and the governing system separate ----provision has been made in article.
a) 55 b) 52 c) 56 d) 50
- 11 The Chairman of the Finance Commission is appointed by-----.
a) President b) Prime Minister c) Parliament d) None of these
- 12 The salary and other conditions of employment of the Comptroller and Auditor General may be determined----- by law.
a) President b) Prime Minister c) Parliament d) None of these

- 13 To be appointed to the post of Attorney General, the person should have worked as an advocate in ----- court for 10 years.
a)High Court b)Supreme Court c)District Court d)None of these.
- 14 The Chief Election Commissioner and other Election Commissioners are appointed by -----.
a)Parliament b)Prime Minister c)Cabinet d)President
- 15 The function of checking the technical aspects of income and expenditure in the Executive Board is done by -----.
a)Finance Commission b)Parliament c)Comptroller and Auditor General d)President

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Fundamental Duties
- 2 Right to Freedom of Religion
- 3 Vice President
- 4 Appointment of Chairman and Members of the Finance Commission

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the concepts of Sovereign Socialist and Democracy in Sarnama.
- 2 State the powers of the President.
- 3 Explain Powers and functions of Enforcement Directorate
- 4 Explain functions of Comptroller and Auditor General.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Analyze the composition, rights and functions of Lok Sabha?
- 2 Explain composition and functions of Election Commission of India.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 भारतीय संविधानात सध्या ----- मूलभूत कर्तव्य आहेत.
अ) ११ ब) ३२ क) १३ ड) १५
- 2 घटनात्मक उपायांचा अधिकार भारतीय राज्यघटनेच्या कलम ----- मध्ये स्पष्ट केलेला आहे.
अ) ३३ ब) ३० क) ३२ ड) ३४
- 3 भारतीय राज्यघटनेमध्ये राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे कोणत्या कलमात दिलेले आहेत?
अ) ३६-५१ ब) ५१-३६ क) ३७-५१ ड) ५०-३५
- 4 ब्रिटिश पार्लमेंटने मोर्ले- मिंटो सुधारणा कायदा ----साली मंजूर झाला.
अ) १९०८ ब) १९०९ क) १९१० ड) १९२०
- 5 भारतीय राज्यघटनेमध्ये सध्या ----- परिशिष्ट जोडण्यात आलेली आहेत.
अ) १५ ब) ३० क) १२ ड) १४

- 6 राज्यसभा सदस्यांचा कालावधी किती असतो
अ)पाच वर्ष ब)सहा वर्ष क)चार वर्ष ड)यापैकी नाही
- 7 लोकसभेत जास्तीत जास्त किती सदस्य असतात
अ)२५० ब)५०० क)५५२ ड)यापैकी नाही
- 8 न्यायालयीन पूर्णार्विलोकानाचा आधिकार ----- ला आहे..
अ)उच्च न्यायालय ब)जिल्हा न्यायालय क)सर्वोच्च न्यायालय ड)सत्र न्यायालय
- 9 भारतात सत्तेचा वास्तववादी प्रमुख ----- हे आहेत.
अ)पंतप्रधान ब)राज्यपाल क)मुख्यमंत्री ड)राष्ट्रपती
- 10 न्यायदान व शासन यंत्रणा यांना अलग ठेवण्यासाठी ----- कलमात तरतूद केलेली आहे.
अ)५५ ब)५२ क)५६ ड)५०
- 11 वित्त आयोगाच्या अध्यक्षची नियुक्ती----- करतात.
अ)राष्ट्रपती ब)पंतप्रधान क)संसद ड)यापैकी नाही
- 12 नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे वेतन आणि इतर नोकरीच्या अटी ----- कायदा करून ठरवू शकते.
अ)राष्ट्रपती ब)पंतप्रधान क)संसद ड)यापैकी नाही
- 13 महान्यायवादी पदी नेमणूक होण्यासाठी त्या व्यक्तीने ----- न्यायालयात १० वर्षे अधिवक्ता म्हणून काम केले असावे.
अ)उच्च न्यायालयात ब)सर्वोच्च न्यायालयात क)जिल्हा न्यायालयात ड) यापैकी नाही
- 14 मुख्य निवडणूक आयुक्त व इतर निवडणूक आयुक्त यांची नियुक्ती ----- यांच्याकडून होते.
अ)संसद ब)पंतप्रधान क)मंत्रिमंडळ ड)राष्ट्रपती
- 15 कार्यकारी मंडळातील जमा-खर्चाच्या तांत्रिक बाबी तपासण्याचे कार्य ----- कडून केले जाते.
अ)वित्त आयोग ब)संसद क)नियंत्रक व महालेखापरीक्षक ड)राष्ट्रपती

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 मूलभूत कर्तव्ये
- 2 धार्मिक स्वातंत्र्याचा हक्क
- 3 उपराष्ट्रपती
- 4 वित्त आयोगातील अध्यक्ष व सदस्यांची नियुक्ती

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 सरनामा मधील सार्वभौम, समाजवादी व लोकशाही या संकल्पना स्पष्ट करा.
- 2 राष्ट्रपतींचे अधिकार सांगा.
- 3 सक्तवसूली संचालनालयाची अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.
- 4 नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाची कार्ये स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 लोकसभेची रचना,अधिकार व कार्य याचे विश्लेषण करा?
- 2 भारतातील निवडणूक आयोगाची रचना व अधिकार स्पष्ट करा.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 भारतीय संविधानात सध्या ----- मूलभूत कर्तव्य आहेत.

अ) ११ ब) ३२ क) १३ ड) १५

Option 1

2 घटनात्मक उपायांचा अधिकार भारतीय राज्यघटनेच्या कलम ----- मध्ये स्पष्ट केलेला आहे.

अ) ३३ ब) ३० क) ३२ ड) ३४

Option 3

3 भारतीय राज्यघटनेमध्ये राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे कोणत्या कलमात दिलेले आहेत?

अ) ३६-५१ ब) ५१-३६ क) ३७-५१ ड) ५०-३५

Option 1

4 ब्रिटिश पार्लिमेंटने मोर्ले- मिंटो सुधारणा कायदा ----साली मंजूर झाला.

अ) १९०८ ब) १९०९ क) १९१० ड) १९२०

Option 2

5 भारतीय राज्यघटनेमध्ये सध्या ----- परिशिष्ट जोडण्यात आलेली आहेत.

अ) १५ ब) ३० क) १२ ड) १४

Option 3

6 राज्यसभा सदस्यांचा कालावधी किती असतो

अ) पाच वर्ष ब) सहा वर्ष क) चार वर्ष ड) यापैकी नाही

Option 2

7 लोकसभेत जास्तीत जास्त किती सदस्य असतात

अ) २५० ब) ५०० क) ५५२ ड) यापैकी नाही

Option 3

8 न्यायालयीन पूर्णाविलोकनाचा आधिकार ----- ला आहे..

अ) उच्च न्यायालय ब) जिल्हा न्यायालय क) सर्वोच्च न्यायालय ड) सत्र न्यायालय

Option 3

9 भारतात सत्तेचा वास्तववादी प्रमुख ----- हे आहेत.

अ) पंतप्रधान ब) राज्यपाल क) मुख्यमंत्री ड) राष्ट्रपती

Option 1

10 न्यायदान व शासन यंत्रणा यांना अलग ठेवण्यासाठी ----- कलमात तरतूद केलेली आहे.

अ) ५५ ब) ५२ क) ५६ ड) ५०

Option 2

11 वित्त आयोगाच्या अध्यक्षीय नियुक्ती----- करतात.

अ) राष्ट्रपती ब) पंतप्रधान क) संसद ड) यापैकी नाही

Option 1

12 नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे वेतन आणि इतर नोकरीच्या अटी ----- कायदा करून ठरवू शकते.

अ) राष्ट्रपती ब) पंतप्रधान क) संसद ड) यापैकी नाही

Option 3

13 महान्यायवादी पदी नेमणूक होण्यासाठी त्या व्यक्तीने ----- न्यायालयात १० वर्षे अधिवक्ता म्हणून काम केले असावे.

अ)उच्च न्यायालयात ब)सर्वोच्च न्यायालयात क)जिल्हा न्यायालयात ड)यापैकी नाही

Option 1

14 मुख्य निवडणूक आयुक्त व इतर निवडणूक आयुक्त यांची नियुक्ती ----- यांच्याकडून होते.

अ)संसद ब)पंतप्रधान क)मंत्रिमंडळ ड)राष्ट्रपती

Option 4

15 कार्यकारी मंडळातील जमा-खर्चाच्या तांत्रिक बाबी तपासण्याचे कार्य ----- कडून केले जाते.

अ)वित्त आयोग ब)संसद क)नियंत्रक व महालेखापरीक्षक ड)राष्ट्रपती

Option 3

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 मूलभूत कर्तव्ये

Ans:

2 धार्मिक स्वातंत्र्याचा हक्क

Ans:

3 उपराष्ट्रपती

Ans:

4 वित्त आयोगातील अध्यक्ष व सदस्यांची नियुक्ती

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 सरनामा मधील सार्वभौम, समाजवादी व लोकशाही या संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

2 राष्ट्रपतींचे अधिकार सांगा.

Ans:

3 सक्तवसूली संचालनालयाची अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

Ans:

4 नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाची कार्ये स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 लोकसभेची रचना,अधिकार व कार्य याचे विश्लेषण करा?

Ans:

2 भारतातील निवडणूक आयोगाची रचना व अधिकार स्पष्ट करा.

Ans:
